

Орган парткому, ректорату, комітету ЛКСМУ та профкому
Одеського державного університету ім. І. І. Мечникова

№ 35 (771).

18 грудня 1963 р.

Ціна 2 коп.

РІШЕННЯ ПЛЕНУМУ ЦК КПРС — В ЖИТТЯ

Весь радянський народ, натхненний рішеннями грудневого Пленуму ЦК КПРС, здійснює новий гігантський крок по шляху комуністичного будівництва.

Студенти і викладачі, навчально-допоміжний склад університету зобов'язані докласти всіх зусиль до того, щоб ділом відповісти на заклик партії розгорнути всенародну трудову боротьбу за нові звершення в галузі економічного, наукового і культурного зростання нашої Вітчизни.

Незабаром зимова сесія — один з найвідповідальніших періодів в житті нашого університетського колективу. Сесія буде проходити, як і в попередні роки, в нормальних для нашого колективу умовах.

Зараз на факультетах і кафедрах треба розгорнути постійну і систематичну консультацію студентів з тих дисциплін, які виносяться на заліки та іспити. Важливе значення в організації і діловому проведенні цієї роботи мають посісти кабінети при кафедрах, факультетські і студентська бібліотеки. Не з усіх дисциплін студенти повністю забезпечені підручниками і навчальними посібниками. Однак, за умілої організації роботи кабінетів і бібліотек кожен студент зможе одержати відповідний навчальний матеріал.

Вже складено і затверджено наказом по університету графік проведення заліків та іспитів. Колективи факультетів і кафедр мають дотримуватись точного виконання графіку.

Відповідно до інструкції про іспити і заліки жоден студент, що невчасно виконав навчальний план і має академічну заборгованість, а такі, на жаль, ще є в університеті, не буде допущений до участі в сесії. Партійні, профспілкові, комсомольські організації факультетів зобов'язані вжити всіх заходів громадського впливу на тих, хто відстає у навчанні.

Зимова сесія буде проходити на всіх видах навчання: денному, вечірньому і заочному. Деканатам і кафедрам треба так спланувати роботу, щоб в рівній мірі було надано увагу студентам усіх видів навчання. Треба створити умови для самостійної роботи студентів, не пускати її на самоплив.

Цього року для студентів, які закінчують навчання в університеті, введено новий курс — основи наукового комунізму. Кафедри суспільних наук провели значну роботу в справі організації і якісного викладання цього відповідального курсу. На лекціях і практичних, семінарських заняттях студенти виявили не лише зацікавленість, але і глибокі знання з основ наукового комунізму. Ми впевнені, що під час сесії не буде жодного студента, який би виявив недостатні знання з суспільних наук, в тому числі і з курсу основ наукового комунізму.

На заліках та іспитах з усіх дисциплін до студентів буде поставлено новий, вищий рівень вимог. Не може бути сумніву в тому, що знання наших вихованців глибокі і ґрунтовні, що студенти цілком усвідомлюють свою відповідальність перед народом і Комуністичною партією, які послали їх вчитися і забезпечують якісне навчання.

За роботу, товариші! Організовано і успішно проведемо зимову залікову та іспитову сесію!

Доцент Г. ВЯЗОВСЬКИЙ, проректор по навчальній роботі.

Вся наша країна з великим задоволенням зустріла рішення грудневого Пленуму ЦК КПРС. Заклик партії — направити всі зусилля на широкий розвиток хімічної промисловості — знайшов відгук в серці кожного радянського трудівника. Підприємства, заводи, науково-дослідні інститути, університети беруть на себе зобов'язання внести свій вклад у Велику хімію.

Не стоїть остеронь від цієї важливої справи і хімічний факультет університету. Наші співробітники і студенти також намагаються внести в цю загальну справу і свою скромну частку.

Так, кафедра неорганічної хімії (завідувач кафедри доцент Позігун) поряд з виконанням своєї основної тематики давно вже зв'язана з суперфосфатним заводом, розробляє госпдоговірну тему. Але безпосередньо з сільським господарством вона не зв'язана. Тому кафедра накреслила провести зараз розвідувальні роботи з утилізації газів суперфосфатного виробництва для одержання ряду сполук фтору, які можуть бути використані як ядохімікати в сільському господарстві.

На кафедрі ведуться роботи по удосконаленню методу одержання кріоліту, починаються розвідувальні роботи по переробці аміаку і аміачних вод.

Кафедра неорганічної хімії прочитає силами свого колективу близько 50 лекцій по матеріалах

грудневого Пленуму ЦК КПРС.

Кафедра аналітичної хімії (завідувач кафедри професор Морозов) випускає в першому квар-

ПОЧАТОК ВЕЛИКОЇ РОБОТИ

талі 1964 року брошуру з методів аналізу і регенерації хромового електроліта хромувальних ванн.

Успішно проводиться наукова робота по розділу іонітів. На кафедрі працюють студенти різних курсів — від першого до п'ятого включно.

Колектив кафедри високомолекулярних сполук і колоїдів (завідувач кафедри професор Юрженко) проводить роботу в галузі розроблення способів одержання полімеризаційних пластиків. Проблема має велику цінність для народного господарства.

Широко вивчаються на кафедрі питання дослідження ініціюючих систем, що має важливе значення для одержання гранувального полістирола.

В науковій роботі беруть участь 30 студентів.

Кафедра фізичної хімії (завідувач кафедри професор Давтян) разом з лабораторією паливних

елементів взяла на себе зобов'язання в зв'язку з грудневим Пленумом ЦК КПРС закінчити річний план до 10—15 грудня. Колектив кафедри разом з лабораторією паливних елементів буде широко популяризувати досягнення в галузі хімії і хімічної промисловості, як у місті так і на селі.

Колектив хіміків під керівництвом доцента Богатського розробляє тексти лекцій для популяризації хімічних знань серед населення міста і села. Прочитано вже декілька лекцій в Одеському порту.

Багато працює колектив кафедри в напрямку скорішого завершення плану наукових досліджень в галузі синтезу фізіологічноактивних речовин.

Колектив кафедри працює по 4-х госпдоговірних темах. Дві з них побічно зв'язані з сільським господарством. Зараз кафедра заклочила договір співдружності з Одеським нафтопереробним заводом по дослідженню можливості одержання із відходів виробництва нафтових ростових речовин.

Робота почалась і проводиться за допомогою студентського колективу хімічного і біологічного факультетів.

Хіміки університету добре розуміють поставлені грудневим Пленумом ЦК КПРС завдання і зроблять все, щоб допомогти партії і народу їх виконати.

З. БОГАТСЬКА.

ЗУСТРІНЕМО СЕСІЮ У ВСЕОЗБРОЄННІ!

Як іде підготовка?

ШВИДКО біжать останні дні 1963 року. Наближається сесія. Як же до неї готуються студенти? Розповіді про це хотілось почути від членів комсомольських бюро факультетів. З цією метою і запросив їх комітет комсомолу. На жаль, така розмова не відбулась: не прийшли в комітет товариші з філологічного факультету і факультету іноземних мов.

Т. Іванченко, член комсомольського бюро, повідомила нас, що на історичному факультеті всі студенти старанно готуються до сесії. Вони активно виступають на семінарах, під час практичних занять. Регулярно виходить академісток.

А як же все-таки з підготовкою до сесії на філологічному факультеті й на факультеті іноземних мов?

К. КВАСЕНКО, академісектор бюро комітету ЛКСМУ, В. АНТОНОВ, наш кор.

В наших студентів гаряча пора. Наближається сесія. Підготовку до неї вони поєднують з старанним навчанням.

НА ФОТО: доцент А. Введенський проводить заняття з студентами VI курсу юридичного факультету.

ВІРНИЙ ШЛЯХ

У першокурсників географічного факультету зараз чимало турбот. Вони готуються до першого в своєму житті колоквиуму з геології і мінералогії.

Студенти Горбач, Дечев, Гнилен-

ко, Малішев вчать особливо старанно. Вони вирішили у всеозброєнні знань зустріти зимову сесію. Наполегливе навчання — вірний шлях до успіху.

НАШ КОР.

Це турбує

Зараз наближається зимова сесія. Переважна більшість студентів філологічного факультету серйозно готуються до неї.

Нещодавно, порадившись з викладачами, які ведуть на курсах практичні заняття, академісектор зібрав всіх студентів, які викликають у викладачів тривогу. Викладачі вели бесіди з студентами, давали їм поради.

Особливо турбують студенти Людмила Іванова, яка з 9-ти семінарських занять з історії КПРС пропустила 5, на двох за-

няттях одержала незадовільні оцінки, на двох семінарських заняттях відмовилась відповісти, — не була на жодному з 4-х практичних занять з логіки. Студент Іванчик систематично пропускає практичні заняття з логіки, хоч не так давно він ліквідував академізаборгованість за минулу сесію.

Тепер треба не залишати поза увагою будь-який прояв неупісності й недисциплінованості, бо сесія незабаром!

Н. ПИЛИПЕНКО.

Не губити часу

ЧЕТВЕРТИЙ місяць ми навчаємось в стінах університету. Багато з нас прийшло прямо з шкільної лави. Спочатку було важко звикати до нової системи навчання. Колоквиуми — були першим випробуванням наших сил. Вони показали слабку підготовку деяких товаришів, а інші навіть не з'явилися.

Це примусило задуматись. Ми зрозуміли, що з такою підготовкою підходити до іспитів не можна. Заліки з креслення і частково з фізпрактикуму знову примусили замислитись: не всі товариші дістали заліки.

З цього можна зробити один висновок: не можна губити дорогий час! Треба здавати заліки вчасно, і вже тепер готуватись до іспитів. Адже це наші перші іспити. Їх треба скласти на «відмінно».

Е ПАХОРКОВ, староста I курсу.

ПАРТІЇ СЛОВО—В МАСИ НАРОДНІ!

РОЗПОВІДІ ПРО РОБОТУ МОЛОДИХ ЛЕКТОРІВ

ДРУГА СПЕЦІАЛЬНІСТЬ

Історик завжди повинен займати передові позиції на фронті боротьби з косністю, відсталістю, забобонами і взагалі зі всім поганим. Для цього завжди потрібен контакт з народом. Мистецтво лектора не тільки в тому, щоб вміти дохідливо і просто пояснити, але й вміти заволодіти аудиторією. Потрібно вчитись логічно мислити і викладати свої думки тут, в університеті.

Виступи, які читаються з зошита, мало чого варті. І ті, хто так робить, тільки шкодять самі собі.

На історичному факультеті все робиться для того, щоб навчати студентів викладати думки просто, своїми словами. З цією метою щорічно працює лекторська група.

Члени лекторської групи не тільки добре вчать, вони знаходять час, щоб виступити з лекціями перед трудівниками села, перед робітниками міста.

Зараз на факультеті є активна лекторська група. Кращі її представники Корецький, Жеків, Матковський, Никитенко, Калужний, Стомін прочитали вже не одну лекцію в найрізноманітніших місцях: в колгоспах, районних центрах, будинках відпочинку, школах, лікарнях. З великою увагою слухали їх радянські люди.

Нині діюча школа молодого лектора, яка створена за ініціативою партійної і комсомольської організацій, нараховує 75 членів. Вона готує нову зміну істориків-лекторів. Хочеться вірити, що вони будуть підтримувати кращі традиції факультету, що читання лекцій стане їх другою спеціальністю.

М. ГОНЧАРЕНКО.

Почесне звання

ПЕРЕД кожним вихованцем університету стоїть завдання — не тільки оволодіти своєю спеціальністю, але й навчитись передавати знання народу. Ті студенти, які закінчують університет, повинні стати лекторами-пропагандистами, вести пропагандистську роботу серед трудящих, особливо серед молоді. Це високогуманістична і патріотична місія.

Нести в народ наукові знання, особливо марксизм-ленінізм, залучати трудящих до оволодіння досягненнями матеріальної і духовної культури людства, допомагати їм в свідомій діяльності в будівництві комуністичного суспільства — що може бути почеснішим і важливішим? І наші студенти повинні готуватися до цього в роки навчання в університеті.

УЛЮБЛЕНА АУДИТОРІЯ

Ось вже рік минує, як у мене в руках вперше опинилась червононька книжечка із золотим тисненням — «Всесоюзне товариство «Знання». З того часу я регулярно читаю лекції з міжнародного становища.

Сама тема лекцій складна і вимагає детальної підготовки — читання періодики, ряду праць, не кажучи вже про відвідування спеціальних семінарів. Прочитав я вже чимало лекцій, виступаючи перед найрізноманітнішою аудиторією: колгоспниками, воїнами Радянської Армії, студентами, інколи, навіть, проводив семінари.

Але зізнаюсь, що найбільше хвилювання я відчуваю, коли готуюсь виступити перед робітничою аудиторією на підприємстві. Можливо, прийдеться виступити під час перерви чи перезими і треба побудувати свій виступ так, щоб робітники пішли задоволеними.

Робітничу аудиторію найвимогливіша і найсуворіша: буде задано багато питань, на які завжди треба дати вичерпну відповідь. Звичайно, можна завжди обійти запитання і не дати на нього прямої відповіді, але слухач завжди відчує це і не простить.

Пам'ятаю, довелось мені бути разом з моїм вчителем Д. І. Богуненком на одному із рудників на Уралі, де він читав лекцію. Була п'ята година ранку. Велика майже тисячна аудиторія робітників, які жадібно ловили кожне слово. Уже тоді я відчув все значення справи лектора. А скоро довелось випробувати і самого себе.

Цієї зими я читав лекції в Роддільній. Був березень, дороги — заболочені. Мені потрібно було читати лекцію в автопарку, який знаходився за декілька кілометрів від міста. Транспорта за мною не прислали, прийшлося йти пішки. А дорога ж погана. Відверто кажучи, з'явилась у мене така недобра думка: повернутись назад. Але я згадав слова, сказані по телефону: «Ми на Вас чекаємо». І я йшов далі.

Важко було. А як читати після такої дороги? Робітники зібрались в одному із цехів. І прямо серед станків і машин, на невеликому підвищенні, розпочав я читати. З кожною хвилиною поверталось до мене те, що називають натхненням. Я почував себе, як на фронті, почував себе бойовою одиницею і ставало радісно від цього... А потім, після лекції, було багато запитань, зав'язалась невимушена бесіда.

Велика кількість запитань завжди означає, що лекція вдалась. Для мене, особисто, це найточніший індикатор.

Потім я не раз згадував цю лекцію. І коли я в чомусь вагався, то достатньо було уявити виступ в автопарку, як все проходило. Слухаючи на червневому Пленумі виступ тт. Хрущова і Іллічова, я ще раз впевнився в значенні лекційної пропаганди, зрозумів, що був правий, коли йшов по цій дорозі.

В. ЕРМОЛІН,
студент 5-го курсу географічного факультету.

Перед тим, як зустрітись з робочою аудиторією, треба багато попрацювати з книжкою.
НА ФОТО: молоді лектори — студенти історичного факультету.

Радянського лектора-пропагандиста характеризує партійність, висока ідейність і непримиренність до чужої комунізму ідеології. Разом з тим, лектор зобов'язаний в простій дохідливій формі доносити до людей ідеї марксизму-ленінізму, наукові знання.

В. І. Ленін говорив: «Мистецтво всякого пропагандиста і всякого агітатора полягає в тому, щоб найкращим способом подіяти на дану аудиторію, роблячи для неї відому істину переконливою». Якраз так і роблять вихованці нашого університету. Вони успішно виступають з лекціями і бесідами. Минулого навчального року група молодих лекторів-істориків — товариші Устинов, Явний, Щуровський, Рулак, Касевич та інші — проводила велику роботу серед молоді під-

приємств міста і в колгоспах. Неодноразово партійні, комсомольські і профсоюзні організації звертались з проханням прислати цих лекторів. Вони виступали з різноманітними темами, які витікали з Програми партії і рішень ХХІІ з'їзду КПРС. Окремі товариші, як наприклад, Устинов, Явний, Щуровський, Мушта за період перебування в університеті виступили з лекціями від 60 до 80 раз.

Зараз історики готують нові лекції з циклу: «СРСР — борець за мир, незалежність і щастя народів світу». Темі цього циклу вони розробляють на учбовому семінарі. Учасники його активно обговорюють доповіді і реферати, допомагають один одному оволодівати

лекторською майстерністю для того, щоб після завершення роботи семінару нести свої знання трудящим. Зараз успішно працюють товариші Курохта, Чабанюк, Смоляр, Бабич, Удовиченко, Маковієнко та інші.

60 студентів-істориків вступили в школу молодого лектора. Вони оволодівають і удосконалюють лекторську майстерність і одержать в університеті другу спеціальність — лектора-пропагандиста, яка так необхідна в житті нашої країни, для важливої справи боротьби проти буржуазної ідеології, для пропаганди наукових знань.

Доцент П. ЧУХРІЯ.

УВАЖНА, ЧУЙНА ЛЮДИНА

НІНА Іванівна Коновалова була членом профбюро співробітників географічного факультету. І коли профбюро співробітників і студентів було об'єднане — Ніна Іванівна залишилась в його складі.

Ніна Іванівна — уважна, чуйна людина. Вона знає всіх на факультеті й усе про них. Але вона не тільки сама працює. Працюють і всі в профбюро. Вона вміє організувати роботу. На географічному факультеті завжди проводяться цікаві вечори, вікторини.

Студенти приходять до Ніни Іванівни і з своїм горем, і з своїми радіщами. «Люблю студентів, педагогічну роботу, тут почував себе в своїй стихії», — каже Ніна Іванівна.

На фото Н. І. КОНОВАЛОВА.

Партійне життя

В ПАРТКОМІ ОДУ

ЦИМИ днями відбулось засідання парткому університету. Обговорювалось питання про керівництво партійним бюро біологічного факультету комсомольською організацією.

В прийнятому на парткомі рішенні комуністам біологічного факультету запропоновано посилити індивідуальну виховну роботу серед студентів, частіше бувати ра-

зом з ними на вечорах відпочинку, в гуртожитках, на недільниках.

Партійне бюро факультету повинно більше вникати в роботу комсомольської організації, особливо на першому і другому курсах, забезпечити регулярне навчання комсомольського активу, обмін досвідом роботи з молоддю.

Допомагати студентам-вечірникам

НА філологічному факультеті відбулись відкриті партійні збори, де обговорювалось питання про роботу вечірнього відділу. З доповіддю виступив декан факультету тов. Дузь.

В обговоренні доповіді взяло участь 11 осіб, зокрема студенти-вечірники тов. Берникова, Шаповал, Артем'єва, Борсуковський, Андріанов, Новокрещенська.

Збори відзначили, що на вечірньому відділі все ще низька якість знань у багатьох студентів, є чимало незадовільних оцінок; до цього часу є ще студенти, які не лікували академзаборгованості.

Деканат і партійна організація факультету слабко зв'язані з підприємствами та установами, де працюють студенти-вечірники.

Збори зобов'язали партбюро і деканат факультету налагодити систематичний зв'язок з виробництвами, де працюють студенти-вечірники, і при потребі допомагати студентам у створенні сприятливих умов для навчання у відповідності з діючим законодавством.

Багато студентів загальнонаукового факультету постійно відвідують лекції та практичні заняття на вечірньому відділі. Збори рекомендували деканатові ставити питання перед ректором про закріплення цих студентів за філологічним факультетом та про виділення викладачів для проведення практичних і семінарських занять.

Комуністи вказали також на необхідність активніше ставити питання про видання навчальних посібників, курсів та конспектів лекцій для студентів-вечірників і заочників.

Ю. КАСІМ.

ЗАМІТКА «Чому утрималось троє?», яка була надрукована в газеті «За наукові кадри» від 15 жовтня 1963 року, знайшла жвавий відгук у багатьох студентів історичного факультету.

Зокрема, студенти II курсу вирішили включитися в змагання за кращу групу на факультеті і, навіть, в університеті. Вони закликали студентів I курсу наслідувати їх приклад.

Цими днями відбулись збори комсомольців-першкурсників. Вони прийняли виклик і взяли зобов'язання боротись за звання кращого курсу, добитись, щоб всі студенти неухильно дотримувались вимог морального кодексу будівника комунізму.

НАШ КОР.

ОСТОРОНЬ ВІД ЗАПИТІВ ЖИТТЯ

З ПРИВОДУ КНИЖКИ М. Є. ЛОБАШЕВА «ГЕНЕТИКА»

В листопаді цього року на засіданні біологічної секції Одеського будинку вчених відбулось обговорення книжки М. Є. Лобашова «Генетика». Було присутньо більше ста чоловік біологів і агрономів — вчених, наукових співробітників і студентів різних вузів міста.

З рецензією на книжку виступив завідувач кафедри генетики і дарвінізму Одеського державного університету професор ВОРОБІЙОВ. Він вказав, зокрема, на те, що книжка М. Є. Лобашова «Генетика» не відповідає вимогам Програми КПРС про широкий і глибокий розвиток мічурінського напрямку в біологічній науці, що вона непридатна для підготовки мічурінських кадрів, наносить шкоду формуванню наукового світогляду молодих спеціалістів.

Видання книжки Лобашова «Генетика» викликає рішучу відсіч у біологів.

Професор ХИТРИНСЬКИЙ (Всесоюзний селекційно-генетичний інститут ім. Т. Д. Лисенка) звернув увагу присутніх на те, що корпунклярна генетика, з позицій якої написана книжка, не є теоретичною основою сільськогосподарської практики, що Лобашов намагається тільки пояснити закони розвитку живих організмів, а мічурінська наука не тільки пояснює це, але й дає методи керування розвитком живих організмів.

В своєму виступі доцент МАКРОВО (Одеський сільськогосподарський інститут) нагадав про величезне значення генетики для біологічних наук і підкреслив, що автор книжки ігнорує основне питання генетики — керування розвитком рослинних організмів, питання про наслідування набутих ознак.

Виступаючи, г. СОЗІНОВ (Всесоюзний селекційно-генетичний інститут ім. Т. Д. Лисенка) звернув увагу на те, що автор книжки видає ряд спірних, недоказаних пропозицій за істину і, таким чином, дезорієнтує, вводить в оману читачів; автор викладає різні ідеалістичні концепції гена.

А доцент САГАЙДАК (Одеський державний університет) говорив про те, що в книжці багато перекручень і фальсифікацій, автор вважає головним завданням вчених-біологів і суміжних наук не підвищення продуктивності і урожай-

ності, а вивчення гена, створення високої концентрації генів. В книжці ігнорується ряд загальноприйнятих методів селекції, термінологія книжки — термінологія абстракціоністів.

Молодий науковий співробітник АН МРСР СУВОРОВ сказав, що книжка Лобашова — контр-наступ ідеалізму, а Всесоюзне ботаничне товариство підтримує її і дезорієнтує спеціалістів суміжних наук. Необхідно викрити фальсифікаторів і пропагувати мічурінський напрям в біології.

Доцент ЖУКОВА (Кафедра філософії одеського медичинського інституту) заявила, що автор книжки стоїть на помилкових методологічних позиціях, які ведуть до метафізики та ідеалізму, до відриву теорії від практики.

В результаті обговорення книжки М. Є. Лобашова «Генетика» одностайно прийнято рішення, в якому, зокрема, відзначається, що мічурінська біологія виходить від насутих запитів практики, тісно зв'язаних з нею, і озброює її ефективними методами, створює високі продуктивні сорти рослин і нові породи тварин.

Життя, практика показали теоретичну неспроможність і практичну марність схоластичної формальної генетики, хромосомної теорії спадковості.

Видання і розповсюдження книжки Лобашова викликає здивування, глибоке обурення і рішучий протест у біологів. Факт появи книжки, в якій хромосомна теорія спадковості, теорія гена, хромосомні і генні мутації і т. п. безапеляційно викладаються як істина, може викликати у слабкопідготовлених читачів неправильне уявлення про перемогу антимичурінського напрямку.

Ця книжка шкідлива, бо пропонує ідеалізм, схоластику і метафізику.

В постанові секції біологів також записано про те, що видання книжки М. Є. Лобашова «Генетика» не відповідає рішенням партії і уряду про дальший розвиток біологічної науки і зміцнення її зв'язку з практикою. Своєю ідейною спрямованістю і змістом книжка наносить шкоду науці, орієнтує на відрив теорії від практики.

Доцент І. САГАЙДАК.

НА ФОТО: І. М. Сеченов (в центрі) в колі своїх учнів в роки його перебування в Одеському (колишньому Новоросійському) університеті.

ВКЛАД У ДАРВІНІЗМ

ПРАЦЯ І. М. Сеченова «Рефлекси головного мозку» є цінним вкладом не тільки в розвиток фізіології, але й дарвінізму.

В праці «Рефлекси головного мозку» І. М. Сеченов показав, що зовнішнє середовище, умови життя визначають функціональні і структурні особливості організмів. Тому вони пристосовуються до умов життя на всіх ступенях розвитку.

І. М. Сеченов вперше застосував принципи дарвінізму до дослідження психічних явищ і довів їх історичний розвиток. Своїми працями він також вперше обгрунтував ідею про те, що вся психічна діяльність викликається, підтримується і розвивається в процесі нерозривної єдності живого організму з умовами життя. В праці «Рефлекси головного мозку» І. М. Сеченов обгрунтував положення про формуючу дію зовнішнього середовища на психічну діяльність людини.

Основні ідеї філософського і фізіологічного трактату «Рефлекси головного мозку» І. М. Сеченов продовжував розробляти і в одеський період своєї діяльності (1871—1876 рр.).

Вчення І. М. Сеченова про розвиток психіки і мислення в процесі взаємодіяння організму з зовнішнім середовищем і про залежність форм і змісту мислення від потреби, від досвіду — джерела і критерія пізнання, — мало велике значення для дальшого розвитку і обгрунтування принципів вурчого дарвінізму.

Великий російський вчений визнавав рівність людей всіх рас і націй і можливість шляхом виховання і освіти підняти на найвищий рівень культури найвідсталіші народи, що знайшло своє підтвердження в СРСР з його багатонаціональним населенням.

Доцент П. ДМИТРАШКО.

ТВОРЕЦЬ НАУКОВОЇ ПСИХОЛОГІЇ

ПРОЙШЛО 100 років з дня виходу знаменитої роботи І. М. Сеченова «Рефлекси головного мозку», яка відіграла визначну роль в історії філософської і наукової думки в нашій країні.

Щоб зрозуміти роль книжки Сеченова в історії психології, зрозуміти її всевітньо-історичний вклад в скарбницю матеріалістичного знання, необхідно оглянутися дещо назад, зробити екскурс в історію боротьби матеріалізму та ідеалізму в нашій науці.

ОСНОВНЕ питання, навколо якого ідеологічна боротьба в психології вибирає особливо жорсткий характер, — це питання про взаємовідносини фізичного і психічного, матерії і свідомості. Зброя представників двох протилежних лій в психології зустріється у висвітленні психофізичної проблеми з більшою запеклістю, ніж при рішенні багатьох інших питань.

Ідеалісти, від Платона і до сучасних махістів, прагматистів, екзистенціалістів, семантичних позитивістів відривають психічне від фізичного, намагаються його представити як позбавлену будь-яких ознак природної матерії.

Матеріалісти відстоюють діаметрально протилежну позицію, розглядають психіку як продукт матеріального органу.

Вже у попередників марксизму, великих революціонерів-демократів, які мали великий вплив на Сеченова, це положення про безпосередній зв'язок свідомості з мозком звучить в достатній мірі переконливо.

Однак, повну перемогу матеріалістичне вирішення питання про взаємовідносини матерії і психіки торжествує тільки в результаті революції, яку здійснив марксизм у філософії і науці.

Відоме положення Енгельса «Свідомість є властивість високоорганізованої матерії», В. І. Леніна — «психічне, свідомість є про-

ПРОФЕСОР Д. ЕЛЬКІН

дукт матерії зробленої особливим чином» характеризує психічну діяльність як продукт матерії на певному етапі її діалектичного розвитку.

ВЕСЕЛІТЬО-історичне значення роботи Сеченова «Рефлекси головного мозку» полягає перш за все в тому, що він підняв психофізичну проблему на висотку природничо-наукову висоту, оперуючи великою кількістю фактів. Сеченов доказав, що психіка, якої б вона не досягла складності, завжди є продуктом діяльності нервової системи, великого мозку.

Сеченов розкрив природу та істотні особливості тих мозкових процесів, які складають безпосередню матеріальну основу психічного. Сеченов показав, що головний мозок, його великі півкулі працюють за тим же принципом, що й відділи центральної нервової системи, які лежать нижче, зокрема, спинний мозок, тобто за принципом рефлексу. Рефлекси головного мозку і складають матеріальну причину психічної діяльності.

Сеченов розглядав свою роботу «Рефлекси головного мозку» як психологічне дослідження. Під час свого перебування в Одесі він надрукував її разом з «Зауваженням на книжку г. Кавеліна» під назвою «Психологічні етюди».

Сеченов вважав, що наука психологія без фізіології неможлива. Ось чому в своєму знаменитому дослідженні «Кому і як розробляти психологію», яке було написано під час перебування Сеченова в стінах Одеського університету, він веде рішучу боротьбу за передачу психології у відання вчених, які добре орієнтуються в питаннях фізіології нервів.

МІЖВУЗІВСЬКА КОНФЕРЕНЦІЯ

16 грудня в університеті почала свою роботу міжвузівська конференція, присвячена 100-річчю геніальної праці І. М. Сеченова «Рефлекси головного мозку».

Для участі в конференції приїхали вчені багатьох міст України, а також вчені Ленінграда, Москви, Кишинєва.

Нещодавно в молодіжному кафе «Червоні вітрила» відбувся цікавий вечір відпочинку, присвячений французькій пісні і поезії, який був організований кафедрою іноземних мов ОДУ.

Тут зібрались студенти і викладачі університету і студенти Водного інституту з Індонезії.

В теплій, невимушеній обстановці, за чашкою кави, присутні прослухали пісні й вірші сучасних французьких авторів.

Особливо жвавий відгук викликала пісня Франціска Лемарка «Маленький швець», яка була виконана студенткою І курсу філологічного факультету Т. Барановою у супроводі естрадного оркестру. Весь зал плескав в такт пісні. А коли студенти різних факультетів виконували по черзі популярну пісеньку «Хай завжди буде сонце» французькою мовою — зал підхоплював приспів...

Один за одним займали місце у мікрофона студенти різних факультетів. Класичні арії, ліричні пісні, полум'яні вірші, задушевна музика, жарт ведучого (Нелі Харченко)... І все це не з естради, не офіційно, а просто, невимушено, начебто у вузькому колі друзів.

...Серед виконавців, вже знайомих нам з попередніх вечорів-концертів французькою мовою, ми бачимо нових людей, молоді сили. І їх успіх радує нас. Це — Юрій Чечітко (II курсу історичного факультету). Він чудово виконав сучасну французьку пісеньку Жільбера Беко «Якби я міг бути з тобою»... Помітний ріст «ветеранів» французьких вечорів: Людмила Коров'якко (IV курс механіко-математичного факультету), Тамари Іванової (випускниці ОДУ) і багатьох інших.

Великим успіхом користувався виконавець французьких пісень Жан Чаликьян.

Чашка кави, вірш французькою мовою, танець під оркестр і пісні виконавців — все це настрйоувало на дружню бесіду, яка зав'язувалась французькою мовою.

Добре пройшов вечір відпочинку. Студентка Зіна Зіменкова, яка виступила з словом-подякою на адресу організатора вечора старшого викладача Н. Е. Свірської, висловила думку всіх — нехай частіше будуть такі вечори.

— Я розглядаю такі вечори як продовження учбового і виховного процесу, — говорить Н. Е. Свірська. — Інакше я і не мислю собі викладання іноземної мови.

НОВІ МАЙСТРИ СПОРТУ

ЦИМИ днями в Одесу прийшла радісна звістка: трьом спортсменкам нашого університету присвоєно високе звання — майстер спорту СРСР.

Студентка Смолякова отримала це звання за досягнення в баскетболі, а студентки Гурєєва і Чупріна — за чудову гру у волейбол.

ЗАСЛУЖЕНА ПЕРЕМОГА

Нашу університетську футбольну команду можна поздоровити з великим і заслуженим успіхом. Вона вийшла переможцем в загально-міському міжвузівському розигриші.

Ця перемога дає право нашій команді брати участь весною 1964 року в футбольній першості республіканської Ради добровільного спортивного товариства «Буревісник».

Весело було на вечорі. Ось виступає студентка II курсу філологічного факультету Л. Грудова (фото зліва), співає студент історичного факультету Юрій Чечітко (справа). Пісню змінили танці, і закрутілися пари...

ООНУ ІМЕ

СПОРТИВНІ НОВИНИ

Є РЕКОРД!

ЦИМИ днями закінчився міжфакультетський розигриш першості з важкої атлетики. Більше 40 спортсменів університету взяли в ньому участь.

В спортивній боротьбі значно зросли в порівнянні з минулим роком технічні результати. Якщо в минулому році розрядні норми виконали тільки 5 чоловік, то на цих змаганнях 17 важкоатлетів вклались в розрядні норми.

Особливого успіху на змаганнях добився студент факультету іноземних мов Журенко. Він встановив новий рекорд університету, штовхнувши штангу вагою 145 кілограмів. В сумі триборства він підняв вагу в 372,5 кілограма.

Погоно виступив чемпіон минулого року — команда географічного факультету. На змаганнях команда прийшла не у повному складі. Особливо обурлива поведінка Криворучко, який демонстративно відмовився відстоювати спортивну честь факультету.

Перше місце в змаганнях зайняла команда філологічного факультету, на другому місці — команда фізиків, на третьому — важкоатлети історичного факультету.

І. КАПУСТІН.

ВРАЖАЮЧА ЗУСТРІЧ

Нещодавно студенти всіх курсів хімічного факультету зібрались на політінформацію. Після короткого вступного слова доцента Суранової і невеликого повідомлення доцента Штернштейна виступили старі більшовики — Л. І. Савицький і В. А. Хабаров, яким випало щастя чути і бачити Леніна.

Свій виступ Віктор Андрійович Хабаров закінчив палким заклик до студентів: «Живіть і вражайте по Іллічу!»

Студенти Пуляєва і Васильєва піднесли старим більшовикам букети квітів.

М. ШАТРОВ.

Де купити книжку, видану в університеті?

В свій час наш університет видавав різні збірники, де друкувались дослідження студентів і викладачів. Такі збірники завжди важко було придбати. Для цього доводилось розшукувати співробітника наукової бібліотеки т. Дробішева, який продавав їх за занижену ціну.

Тепер і таким способом не можна придбати книжки, видані в університеті. Справа в тому, що тов. Дробішев звільнився і зараз розповсюдженням збірників ніхто не займається.

Дивно і те, що частину тиражу збірника з студентськими роботами, який зберігався в бібліотеці, замість того, щоб продати, здало, як повідомив співробітник наукової бібліотеки, в утиль. А це невірно. Я знаю багатьох товаришів, які хотіли б придбати цей збірник.

В розповсюдженні книжок, виданих в університеті, потрібно навести порядок.

В. СМІРНОВ,
науковий співробітник
Одеської астрономічної
обсерваторії.

ТВОРЕЦЬ НАУКОВОЇ ПСИХОЛОГІЇ

Закінчення. Початок на 3 стор.

Близкучий аналіз психіки людини, її онтогенеза наводить великого вченого на думку про те, що вся гама психологічних переживань людини — від відчуття до мислення в його найскладніших формах, за своїм походженням, є рефлекторними процесами, які відбуваються у вищих, найтонше організованих відділах нервової системи.

Це ті рефлекси, природа і закономірності яких розкриті ідейним послідовником І. М. Сеченова — І. П. Павловим, який створив вчення про тимчасові зв'язки.

Історичне значення сеченівського вкладу в золотий фонд науки полягає в тому, що вчений підняв на велику наукову висоту питання про взаємовідносини свідомості і буття, підтвердив первинність останнього і вторинність першого.

За Сеченовим, психіка за своїм походженням рефлекторна, тобто відбивна діяльність, бо слово «реф-

лекс» в перекладі на українську мову означає «відбиття». Без об'єктивного подразника не може бути психічного явища, яке завжди виступає як його відображення.

Механізми відбивної діяльності є «відчуваючі прилади», які складаються із трьох частин: периферійної частини (орган відчуття), провідного шляху в мозок, центральної частини у великих півкулях, де провідний шлях кінчається.

Відомо, що ідеалістична психологія, яка дописує останні сторінки своєї історії, вважає для себе виграшним питанням проблему часу. Заперечуючи його об'єктивний характер, розглядаючи час як функцію нашої свідомості, представники реакційної психології вбачають доказ цього у відсутності органів сприйняття часу. Якби, міркували вони, час існував об'єктивно, то ми сприймали б його за допомогою яких-небудь органів чуття, як ми відчуваємо світло, звук, запах, температуру і т. д. Таких органів немає, значить, не

існує і об'єктивного часу.

Сеченов вперше в світовій літературі показав, що ми відбиваємо час як одну з основних форм буття за допомогою відчуваючих приладів. Правда, у нас немає таких органів чуття, які сприймали б тільки час. Ми відбиваємо тривалість і послідовність явищ об'єктивної дійсності за допомогою різних відчуваючих приладів. Особливо велику роль у цьому відношенні грає кінестетичний, руховий орган і вухо. Наші рухи, які завжди локалізуються в просторі, мають і яскраво виражену часову характеристику: вони відзначені певною тривалістю, здійснюються з певною швидкістю і в певній послідовності. Відбиваючи в своїй свідомості наші акти руху, ми сприймаємо і їх часові особливості — тривалість, швидкість і послідовність.

Ось чому первісною мірою часу є рух, який носить більш-менш певний характер, наприклад, крок, мигтіння. Відомо, що дуже корот-

кий проміжок часу означає слово «мить».

Особливо велике значення у сприйнятті часу приписує Сеченов органу слуху, який називає аналізатором часу.

В боротьбі двох ідеологій матеріалізм отримав повну перемогу. У цій перемозі одно з вирішальних слів належить Сеченову. Відстоюючи матеріалізм в рішенні основних, принципових питань психології, він заклав її природничо-наукові основи і тим самим відіграв керівну роль в створенні матеріалістичної науки про природу і закономірності психічної діяльності.

В цьому — всебітно-історичне значення «Рефлексів головного мозку». Якраз тому повне визнання великий мислитель і психолог одержав в наш час, в нашій країні, де капіталізм пішов у минуле, де справжня наука самовіддано служить людині і людському суспільству.

І. М. Сеченов прославив нашу Батьківщину. Вдячний народ відповів йому тим же: він заніс його ім'я в золоті списки своїх кращих синів, з яким зв'язані перемоги в житті нашої країни.

В. О. КОХАНОВ

16 грудня 1963 р. після тривалої і тяжкої хвороби помер старший викладач кафедри політекономії ОДУ, член КПРС з 1943 року ВОЛОДИМИР ОЛЕКСАНДРОВИЧ КОХАНОВ.

В. О. Коханов народився в 1918 році в Брянській області, в сім'ї селянина-бідняка. З 1941 по 1943 рр. він працював в ЦК ВЛКСМ. Після закінчення Вищої партійної школи при ЦК КПРС — він інструктор і лектор ЦК КП України, старший викладач політекономії Вищої партійної школи при ЦК КПРС, керівник лекторської групи Одеського Обкому КП України.

Ми знали Володимира Олександровича Коханова як чуйну людину, чесного, шановного комуніста. Світла пам'ять про нього назавжди залишиться в наших серцях.

ГРУПА ТОВАРИШІВ.

Редактор Є. ГОГУНСЬКИЙ.